

GENERALITAT DE CATALUNYA

PRESIDÈNCIA

COMISSARIAT DE PROPAGANDA

Avinguda 14 d'Abril, 442 bis

BARCELONA

Telefón 82215

COMUNICAT DE PREMSA

ESPERANTO-ELDONO

Nº 6.

Barcelono, 7. Febr. 1937.

GRANDAJ FIGUROJ EL LA MILITO

La Generalo MIAJA

La ĵurnalo "La Publicitat" desegnis per grandaj trajtoj la figuron de la kuraĝa defendanto de Madrido.

"En ĉiuj historiaj movaĵoj de la homaro kaj de la popoloj, ni vidas la aperon de figuroj restintaj ĝis tiam en la ombro. La enlanda milito hispana ne estas escepto al tiu ĉi regulo. Amaso da homoj ignoritaj estiĝis hodiaŭ popularaj en Hispanujo kaj en eksterlando. Pro la bataloj farataj, pro la koncentriĝo de fremdaj faŝistaj trupoj ĉirkaŭ Madrido, pro la graveco de la nuna lukta ludo, al kies sorto estas ligita tiu de la revolucio, la tuta mondo havas la rigardon fiksita sur la ĉefurbo de la Respubliko.

En Madrido, inter tiom da kuraĝuloj kaj da herooj, kiu meritas plej multe la respekton kaj admiron, tiu estas Generalo Miaja.

Kiu estas Generalo Miaja? Kiu estas tiu, kiu kondukis, kiel granda kaj lojala oficiro, kiel vera civitano, por defendi kaj savi la Respublikon?

Kiam eksplodis la ribelo, Generalo Miaja troviĝis ripoze en sia medio. Kiel homo de ideoj, li estis ĝis tiam nekonata. Tio estis normala; la Respubliko malpermesis, ke ĝiaj soldatoj okupiĝu pri politiko. Ĝi revokis lin, kaj Generalo Miaja plenumis lojale siajn devojn de civitano kaj de soldato.

Estis la 19an de Julio, je la tria matene, kiam Generalo Miaja estis urĝe vokita de Martínez Barrio, Prezidanto de la Parlamento, kiu estis ricevinta de la ŝtata ĉefo la mision formi la novan ministraron. Horon pli malfrue la Generalo prenis posedon de la Milita Ministrejo. Kelkajn horojn pli malfrue, je la 11ª matene, formiĝis la nova ministraro - la ministraro Giral - kaj Miaja forlasis la Militan Ministrejon.

Car lia familio estis falinta en la povon de la ribelintoj, malbon-dirantoj dubis pri lia lojaleco. Tiuj estas ĝusto, kiuj nun sentas por li veran respektigon.

Dum kelka tempo Generalo Miaja falis, por tiel diri, en forgeson, ĝis la antaŭeniro de la ribelintoj tra Andaluzio. La Kastila ebenaĵo estis defendita de la montoj, kies Despeñaperros-intermontoj estis gardataj de ministoj deciditaj morti antaŭ ol malantaŭeniri.

Sed estis necese eviti la kolizion en tiu loko portante la militon

al malamika teritorio. Ne ekzistis regula respublika armeo, kaj la popolaj trupoj ĝus komenceis batali. La malamika armeo estis bone disciplinita, bone komandita, bone provizita de militmaterialo. Estis necese ĝin haltigi kaj ĉe se oblo ĝin devigi malantaŭeniri. La afero postulis grandajn homamasojn kaj carbon por komandi: tiu ĉefo estis Generalo Miaja.

La defendanto de Madrido estas homo de trankvila kaj serena mieno, tre afable kun siaj kunparolantoj kaj sesdekjara proksimume.

Tuj li kunigas siajn trupojn, kiuj estis infanteriaj kaj maraj soldatoj, kelkaj dogangardistoj, policanoj, ĝendarmoj, milicianoj plejparte armataj per ĉaspafiloj; kelkaj kanonoj kaj dek du mitraliloj. Lia batalantaro ne supernombriĝis tri mil homojn, sen aviadistoj. Estis tamen kun tio, ke li entreprenis sian marŝon tra la provinco Jaén (legu Haen') kaj pelis la ribelintojn ĝis je dek du kilometroj de Kordovo!

Pli malfrue, dank' al lerta taktiko, li kaŭzis nombrajn punojn al la malamiko; multaj atakoj, realigitaj ĉiam sen grandaj perdoj...

Subite oni vokas lin el la Militministrejo. Kial? Neniu scias tion.

Iom poste, Miaja estis elektita komandanto de la tria armea divizio. Restarigante kun la tuta necesa zorgo la ordon kaj la disciplinon, li pruvis, ke li estas inda je la konfido, per kiu oni lin honoris.

Generalo Miaja estis en Valencio, kiam unu el liaj filoj, aviadista leŭtenanto, falante en la sektoro de la rivero Tajo (legu Taĥo) en la ribelintajn vicojn, post epika batalo, estis kruele buĉita de la krimistoj de Franco (legu Franko), ne sen antaŭa faligo de kelkaj el ili, antaŭ ol fali li mem.

En tiu ĉagrena cirkonstanco, Generalo Miaja estis vokita de la Registaro, por ke li sin metu sub la ordonojn de la Militministrejo. Dum unu monato, ĝis kiam la Registaro translokiĝas al Valencio, oni scias nenion pri Generalo Miaja. Estas de post tiu momento, ke la figuro de la granda soldato prenas eksterordinaran reliefon: oni konfidis al li la Prezidentecon de la Defenda Konsilantaro de Madrido. Ankoraŭ ne pasis tri monatoj... Tamen ili estos sufiĉaj al la defendanto de Madrido, por aliformigi la malfermitan, sendefendan urbon, en fortikan, nealmiliteblan lokon.

Elektinte kelkajn bonajn kunlaborantojn, Generalo Miaja sciis bone hardi ĉiujn trupojn de la ĉefurbo. Li redonis la esperon al la madridanoj, montrante al ili, ke la defendantoj de la Respubliko estas kapablaj je ĉiuj oferoj por savi la trezoron, kiun la nacio konfidis al ili. Lia neper-turbebla trankvileco faris la plej bonan impreson sur la respublikanajn batalantojn, kiuj havas pli ol iam la konvinkon, ke kun Miaja ili ne povas esti venkitaj. Ili estas certaj pri la estonteco. Ili scias, ke la venko estos longa kaj malfacila, sed ili ne dubas pri ĝi. Ili obeas kun disciplino, sen hezito, je ĉiu ordono de la supera ĉefo de la defendo.

Estas dank' al tiu disciplinita armeo, ke la defendanto de Madrido povis meti ekster batalo grandnombrajn ribelulojn.

Kaj por rekompenci lin pri lia arda respublikaneco, la Ĝeneralregistaro de Katalunujo, povis fari post laborplenaj klopodoj kaj sen lia scio, interŝanĝon de kaptitoj, pro kiu estis liberigitaj kvin membroj el lia familio konservitaj de la ribelintoj en Melilla de post la komenco de la malamikeco.

Generalo Miaja staras nun inter la herooj konataj kaj nekonataj. La cent mil homoj, kiuj respondecas pri la defendo de Madrido, havas je li grandan ĉefon, kaj ili scias tion. Miaja defendas la Respublikon sen zorgo pri sia vivo. Vera respublikano, homo!

LA KAPTITOJ DE "CERRO ROJO."

En la lastaj tranĉeoj de faŝistoj ĉe "Ruĝa Monto" leviĝis la manoj: "Fratoj, ne pafu! Kaj la frontkomuniko sciigis pri la batalo ĉe "Ruĝa Monto", kiu antaŭe nomiĝis "Anĝelmonto", ke la soldatoj de la unua miksita Brigado faris pli ol cent kaptitojn.

Pli ol cent kaptitojn... ili ne aspektas, kiel soldatoj, sed kiel hordo da almozuloj, kiuj jam de antaŭ longe ne kontaktiĝis kun iu homa estaĵo. Duonnudaj, nigriĝintaj, malpuraj kaj malsategaj. En iliaj vizaĝoj staras skribitaj la mizero, la sklaveco kaj teroro. Tiuj estis la soldatoj de Franco...

Kvazaŭ ĉiuj dormas. La soldatoj de la Popolarmeo donis al ili i manĝaĵojn, kiujn ĉiuj rapidege formangis.

"Kion vi tie manĝis?"

"Kelkajn sardinojn kaj iom da kolbaso..."

Ili estas knaboj de 20 kaj 22 jaroj. El Galicia kaj León, sed la plejmultaj devenas el la mizeraj vilaĝoj de provinco Cáceres. Malmulte ili scias pri la vivo kaj batalo por la vivo. Sed en tiuj malmultaj monatoj da batalo, la pistoloj de la faŝistoj sur iliaj dorsoj, komprenigis al ili, ke ilia loko estas ĉe ni.

Malrapide ili al kutimiĝas al la nova ĉirkaŭaĵo. Ili flikas siajn ĉifonajn vestaĵojn, kaj kunligas siajn plandumojn per ŝnuroj. Tiu estas la postrestaĵo el unu kompanio de la infanteria regimento 27....

Tiuj kamparanoj el la provinco Cáceres, el Galicia, la soldatoj el León, ĉiuj tiuj knaboj el la 27ª regimento montras la saman aspekton, kiel la unua, kiu el la faŝista infero forkuris: la aspekton de pafmortigoj, torturoj kaj krimoj.

Balbutante komencas Angel Leo Manzano, el Malpartida: "Ĉe ni ili pafmortigis ĉiujn membrojn de la "Popoldomo". Kaj Ricardo Bruno Cano murmure diras: "Ĉiu scias en Valencia de Alcántara, ke la socialistaj deputitoj Felipe Granados Valdivia, Gabriel Dionisio, Anada Vera, estis pafmortigitaj.

Alia: "Kion mi en Cáceres vidis, oni ne povas ripeti. Estas miloj, miloj!! Nokte ili prenis ilin. La lumo en la vilaĝoj estis estingita. En ŝarĝaŭtomobiloj ili estis sur la kampon prenitaj. En la domoj ni aŭdis la salvojn. Sed la virinoj ne ploris ĝis la tagiĝo..." Tiel rakontas la kaptitoj, komunikoj, nomoj de mortpafitoj, de siaj propraj konatoj!

"Oni diris al ni", kaptitoj sekvis la rakonton, "ke ni devas batali kontraŭ la komunistoj, kiuj ribelis. Ni devas defendi la Respublikon, sed oni ĵurigis nin ĉe la monarĥia flago, kaj ĉe la defiladoj estis ludata la malnova "reĝa marŝo".

"Ĉe tio oni traktis nin, kiel hundojn. La oficiroj gardis nin. Konstantaj minacoj. La ploj malgranda eraro estis tre severe punita.

"Ni baldaŭ komprenis, ke ĉio estas trompo. Oni garantiis al ni, ke fremdlegionanoj kaj Marokanoj, kiuj ĉiam antaŭ ni batalis, sidas jam en Madrido. Ni devas preni nur kelkajn urbkvartalojn en kiujn la ruĝuloj sin enmetis".

"Denove ili diris al ni", ie iu alia kaptito, "ni batalas nur kontraŭ la risojn kaj francojn, kiuj Madridon defendas. Komunistoj, socialistoj kaj respublikanoj jam ĉiuj falis, la ĉefurbo estas nur en la manoj de Rusaj bolŝevikoj".

"Kaj pro tio" interparolis unu juna Franco - soldato, mi tre ĝojis aŭdante en viaj tranĉeoj la hispanan lingvon".

Poste vizitis "Pasionaria" la kaptitojn. Kiam ŝi alvenis, leviĝis ĉiuj kaptitoj. "Pasionaria" parolis al ili kiel al la fratoj, kiuj estis de militistaro, de la eklezio kaj granda burĝaro ekspluatitaj kaj trompitaĵoj.

"Mi scias, ke vi timas, ĉar niaj malamikoj prezentas nin kiel barbarojn kaj mortigistojn. Sed ne timu. Via vivo estas same sankta kiel nia. Estu kvieta kaj vidu la diferencon inter ni kaj ili. Se ni estus la kaptitoj, tiam ili nin certe tuj mortpafus. Sed vi, kiuj venis kovritaĵoj kun mizerio, vi estos baldaŭ liberaj kaj denove ŝanĝos vin en homojn. Ni estimas ne nur vian vivon: ni atentigas ankaŭ, ke estu al vi agrable kaj bone".

La kaptitoj interrompas la "Pasionario'n" kaj hurais la Respublikon, la "Pasionario'n" kaj generalon Miajo'n.

"Vi komencas la novan vivon" sekvas "Pasionaria" sian parolon. Nun vi komprenas la diferencon de armeo el kiu ni venas kaj tiu de via. Vi estas laboristoj; Vi estas viktimoj de "Junker" kaj kelkaj militistoj, kiuj rompis sian ĵuron. Ili diris al vi, ke ni ruĝuloj estas murdistoj. Sed vi vidas, ke ĝi estas malvero. Ĉi vi estas filoj de la popolo. Via vivo estas defendata. Oni donos al vi vestaĵojn kaj manĝaĵojn. Tiu estas la Respubliko kiun oni volis priinsulti kiel ruĝa, estanta en la realeco nenio alia ol unu efektiva demokrata Respubliko, estanta la apogo de ĉiuj civilizaj popoloj.

ĈIUJ ESPERANTISTOJ EN CORDOBA MORTPAFITAJ.

Faŝisto Franco imitante siajn majstrojn Hitler kaj Salazar komencas nun persekuti ankaŭ la esperantistojn.

En Cordoba Franco ordonis la fusiladon de ĉiuj esperantistoj, motivante sian decidon, ke esperantistoj kiel amantoj de paco kaj adeptoj de internacia lingvo formas la danĝeron por la hispana popolo.

Per tiu ago barbara, Franco denove montris al la mondo la veran aspekton de faŝista kulturo.

LA FESTOTAGO EN VITORIA

La pastro Luís Ramírez, el Vitoria priskribis en sia komuniko la Dimanĉmeson, kiel ĝi estas celebrata ĉiusemajne de faŝistoj en la Nordhispana provincurbo Vitoria.

En Vitoria estas ĉiuj virinoj, kiuj estas konsiderataj kiel maldokstranaj, en la malliberejo. Certe ĉiuj, se ili ne estas mortpafitaj, al ĉiuj estas la kapo ĝiskalve razita; nur postrestis unu malgranda harligo, al kiu estis kunligita unu rubando en la koloro monarĥiana.

Dimanĉe estas tiuj virinoj en kolonoj el la malliberejo eksteren lasitaj, kaj inter spaliroj de Falangistoj, Reketeanoj kaj Karlistoj (-faŝistoj) kondukataj al la preĝejo. Tiu procesio tra la ĉefstratoj de la urbo apartenas al la plej ĝentilaj horoj. La malliberuloj devis de tempo al tempo levi la manon kaj voki: "Arriba España!" (Supren Hispanujo!),

/12 6./
Malsupren kun Ruslando! k.t.p.. La faŝistoj ridas kaj la faŝista loĝantaro ridas kaj kondukas la procesion al la preĝejo, por audi la sanktan meson. Tio ridas la katolikoj el Vitoria la Dimanĉes-m. En la returna vojo de preĝejo al malliberejo la sama spektaklo estas ripetata.

Elirante el la preĝejo la venkintoj surmetis sur iliaj manoj la pezajn krucenojn. La malvenkintoj estas ĉiuj ne nur virinoj, sed ankaŭ patrinoj. Inter ili timeme marŝas ankaŭ kelkaj iliaj infanoj. La infanoj kies patroj unde estis mortpafitaj kaj nun ili vidas siajn patrinojn en tiu procesio.... Infanoj kun malkvietaj mensoj kaj patrinoj kun disŝiritaj koroj.

El la balkonoj el la fenestroj en la stratoj ridas la "piuloj". Tiu tragedia festo de krueleco kaj savaĝeco estas simila al tiuj de la inkvizicio, kaj ĝi estas de la piuloj el Vitoria nomata "la sankta Ofero de la Meso el Vitoria".

"NOVA IBERIA" EN ESPERANTO

"NOVA IBERIA" la oficiala organo de Generalitat de Catalunya aperos ek de nun ankaŭ en la lingvo Esperanto. "NOVA IBERIA" estas presata sur luma papero en tri aŭ kvar koloroj. La enhavon prizorgas la plej eminentaj katalunaj verkistoj, pentristoj, muzikistoj, artistoj, diplomatoj, teknikistoj, ĵurnalistoj k.t.p.. "NOVA IBERIA" prezentas la vivon de nova Katalunujo, el vidpunkto ekonomia, scienca kaj politika. "NOVA IBERIA" estas nun la plej aktuala gazeto en la mondo. "NOVA IBERIA" aperas ĉiu monate kaj kostas tri pesetojn.

Oni povas aĉeti "NOVA IBERION", sendante al la redakcio tri pesetojn (ne stampitajn), aŭ alian monon en la valoro de tri hispanaj pesetoj. Ankaŭ la internaciaj respondkuponoj de poŝto estas akceptataj. La adreso estas; Komisarejo de Propagando de Generalitat de Catalunya, Avinĝuda 14 d'Abril, 442 bis, (ESPERANTO - FAKO), Barcelona.

LA GERMANAJ OFICIROJ EN LA RIBELA ARMEO.

Du milicanoj, kiuj sukcesis forkuri el faŝista malliberejo, sciigas, ke inter faŝistoj kaj simplaj soldatoj regas granda malkontenteco, pro la malsamaj traktadoj de ambaŭ partoj.

La faŝistoj manĝas pli bone kaj ricevas tri pesetojn tage, kiam la soldatoj devas kontentigi kun terpomoj kaj kvindek centimoj. Ĉiuj teknikaj kaj komandaj postenoj estas de germanaj oficiroj okupitaj. La hispanaj oficiroj estas uzataj en interlando kiel rekrutoficiroj.

Rimarkoj

Al ĉiuj, kiuj sendis al ni gazetojn, leterojn, eltranĉaĵojn ktp., ni tre dankas.

Ĉiuj estas petataj sendi al ni adresojn de ĵurnaloj, kiuj estas pretaĵ niajn oficialajn sciigojn represii.

La esperantistojn ni petas diskonigi niajn bultenojn kaj ilian enhavon aperigi en sia nacilingva gazetaro, sendante al ni la ekzempleron.

Ĉiujn korespondaĵojn bonvolu sendi al; Comissariaat de Propaganda, 14 d'Abril, 442 bis, Barcelona, Hispanujo. (ESPERANTO - FAKO).